O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK MASALALARI

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI

2025-yil 18-oktabr

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK MASALALARI

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

TILSHUNOSLARGA BOG‘LAB BERILGAN TOMORQA…
A HOME RELATING TO LINGUISTS…

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/HJBV4947

Maxmudjonova Nargizaxon Muxammadjon qizi
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada o‘zbek tiliga xos ba’zi so‘z, ibora va birliklar xususida so‘z yuritilgan bo‘lib, ularning ishlatilishi, kelib chiqishi va tarixiy taraqqiyot jarayonida o‘zgarishga uchragan shakllarning ba’zilari tahlil doirasiga tortildi.*

Kalit so‘zlar: *til va tafakkur, tarixiy taraqqiyot, so‘z etimologiyasi, taqlid so‘zlar.*

Annotation: *This article discusses some words, phrases and units specific to the Uzbek language, and some of their usage, origin and forms that have changed in the process of historical development are included in the scope of analysis.*

Keywords: *language and thought, historical development, word etymology, imitative words.*

Bugungi kunda dunyo miqyosida yetti mingdan ziyod til mavjud ekanligi aytiladi. Tillarning miqdori turlicha aytiladi, ba’zi manbalar adabiy me’yorlariga ega, mutaxassislar tomonidan qonun-qoidalari ishlab chiqilgan tillarni inobatga olsa, ba’zilari til shevalarini ham hisobga kiritadi. Hech ularning aksariyati bir-biriga o‘xshash, shu barobarida farqli ekanligiga e’tibor berib ko‘rganmisiz? O‘xshash jihatlari borligiga asosiy sabab barcha mavjud tillar kishilik jamiyati taraqqiyotiga, aniqroq qilib aytganda, olam, odam va jamiyatni ifoda etishga xizmat qiladi. Tillarning tasvirlash va ifoda etish predmeti, obyekti bitta. Ta’lim, kundalik-maishiy, ijtimoiy, iqtisodiy hayot deyarli farqlanmaydi, faqat ularga nisbatan munosabat, qarash turlicha bo‘lishi mumkin. Farqli jihatlari esa til egalarining tabiati, ijtimoiy, madaniy turmush tarzi, urf-odatlari, dini, yashash hududi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Masalan, o‘zbek tilida sho‘x, to‘polonchi bolalarga, ayniqsa, o‘g‘il bolalarga nisbatan: “Qachon bu bola tinch yuradi, sho‘xlik qilmaydi?” degan hazil aralash savolga: “Uxlaganida”, deya javob berish holati kuzatiladi. Ingliz xalqi ham xuddi shu tarzda javob berar ekan:

Billy-Jo and Joby-Lee-
Naughty twins, the age of three

Visitors say, “Aren’t they sweet?”
I say, “ Yes, when they are asleep!” [Hocking: 5.2009: 99]

Endi birgina shu holatda ikki millat tafakkuridagi farqlarni ko‘rib o‘taylik (Til va tafakkur bir-biriga uzviy bog‘liq, inson tili orqali, til birliklaridan foydalangan holda tafakkur qila oladi, uning taffakuri esa tilida namoyon bo‘ladi). Ular uch yoshli bolaga odobsiz, tarbiyasiz ma’nosini bildiruvchi “naughty” so‘zini qo‘llagan. Ammo bizda bu so‘z kattaroq yoshdagi bolalarga nisbatan ishlatiladi. Chunki kichik yoshdagi bolalar qanchalik qaysarlik, tarbiyasizlik qilishmasin, ularning injiqligi erkalik, yosh bolalik xarakteriga yo‘yiladi. Aksincha, dashnom bergan kattalarning o‘zi baloga qoladi. Negaki azaldan o‘zbek xalqida “Bolaning ko‘ngli podsho”, “Besh yoshgacha bola podshoh” bo‘lib kelgan.

O‘zbek tili nihoyatda boy til, ayniqsa, undagi maqol, matal, iboralarning rang-barang tovlanishi, chuqur ma’noga egaligi yaqqol ajralib turadi. Ammo tilda tarixiy taraqqiyot jarayoni natijasida ma’nosi o‘zgarib ketgan birikmalar ham ko‘p uchrab turadi (Til hamisha o‘sish-o‘zgarish holatida bo‘lgan dinamik jarayonligi uchun bunday holatlar dunyo tilshunosligida odatiy hol sifatida qabul qilinadi). Tilimizda kinoya-kesatiq mazmunida ishlatiladigan “tuya hammomni orzu qilibdi” birikmasi mavjud. Bir qarashda ma’noda hech qanday g‘alizlik kuzatilmaydi. Ammo til birliklariga sinchiklab e’tibor berilsa, mazmuniy mutanosiblik anglashiladi: “tuya”, “hammom”, “orzu qilmoq” so‘zlari orasida “hammom” ning ortiqchaligi seziladi. Tuya *cho‘l sharoitida yashash uchun juda yaxshi moslashgan. Oyoq ostida qalin qadoq bo‘lganligi uchun quyosh qizdirgan qumda bemalol yuraveradi… Tuya ovqat tanlamaydi* [У ким бу нима, I, 1987, 125]. Endi shunday jonivorga hammom nega kerak? Hammom so‘zi asli boshqa so‘zning noto‘g‘ri talaffuz etilishi tufayli birikma tarkibida qotib qolmaganmikan? Maqol, matal, ibora va yuqoridagi barqaror birikmalardagi tarkib o‘zgartirilmaydi, bo‘laklarga ajratilmaydi, chunki ular nutq momentiga tayyor holda olib kiriladi. Tuyaning hammomni orzu qilishi har tomonlama tahlil etilganda ham, ular o‘rtasida assotsiativlik mavjud emas. *Hammom [a, cho‘milish joyi, vanna] Cho‘milish, yuvinish uchun issiq va sovuq suvlari, bir necha issiq va sovuq xonalari bo‘lgan maxsus bino* [O‘TIL, 311]. Odatda, hammomdagi suv isitiladi hamda bu joy insonlar uchun mo‘ljallanadi. Hayvonning o‘zini hammomda yuvishi esa mantiqdan emas. Buning uchun atrofi keng, ochiq suvli joy bo‘lishi kerak. Egasi tomonidan bu ish qilinishi mumkin, biroq yuqorida aytilgan joyda emas. Bunda hammom so‘zi hammolga almashtirilsa, jumboqning yechimi aniqlanadi. Arab tilida “- ”فعلfaala” vaznida bo‘lgan “- ”حمل “hamala” fe’li *“ko‘tarmoq”, “tashimoq”* [Хасанов, Абзалова, 2016: 111] ma’nosini anglatadi. Bu so‘zdan faalun vazni orqali shaxs oti yasalganda “hammolun”, ya’ni “tashuvchi”, ko‘taruvchi” ma’nosini bildiruvchi so‘z yuzaga keladi. Fikrimizni davom ettiradigan bo‘lsak, tuyalar, asosan, transport vositasi sifatida xizmat qilib, ulardan aholi yuk tashishda foydalangan. Bundan shunday xulosa qilish mumkinki, tuya o‘zining o‘rniga yuk tashib beradigan insonni, hammolni orzu qiladi. So‘zlardagi

o‘zgarish distant assimilyatsiya hodisasi tufayli sodir bo‘lgan bo‘lishi mumkin: hammo-l, hammo-m tarzida, ikki so‘zning tovush kombinatsiyasi va ketma-ketlik tartibi deyarli bir xil. Demak, tuya hammomni emas, hammolni orzu qilar ekan. Taraqqiyot bosqichlaridan o‘tish jarayonida asl mohiyatidan uzoqlashgan o‘zgarishlar tufayli jamiyat lingvistikasiga nisbatan salbiy munosabat bildirmaslik kerak. Aksincha, individual shaxs sifatida har bir til egasi o‘z nutqiga, nutqiy faoliyatida tinglovchiga yetkazayotgan axborotiga til himoyachisi ekanligini unutmagan holda mas’uliyat bilan yondoshmog‘i kerak. Aynan xuddi shunday mas’uliyatni to‘laqonli his qilgan holda Erkin Vohidov tilshunoslik borasidagi bir qator qimmatli fikrlarini “So‘z latofati” asarida bayon etgan edi.

Tilni o‘rganish jarayoni juda qiziq, inson yillar davomida qo‘llab kelayotgan so‘zining boshqa ma’nodagi birlik ekanini tushunib olsa yoki uning izohi murakkab emasligini idrok eta boshlasa, keyingi muloqotda o‘sha so‘zdan foydalanishda u bilan bog‘liq etimologiya tasavvurda jonlanaveradi. Asarda ko‘zlamoq (*Biror narsa yoki maqsadni ko‘zda tutmoq, mo‘ljallamoq va o‘shanga erishish uchun harakat qilmoq*) [https://izoh.uz/word/ko%E2%80%98zla], ko‘zikmoq (*Ko‘z tegishi natijasida kasalga chalinmoq)* [https://uz.wiktionary.org/wiki/ko%CA%BBzikmoq], ko‘zgu singari so‘zlar berilib, ularning asosi ko‘z so‘zi ekanligini aytiladi. Ko‘z nima uchun ko‘z deb nomlangani esa javobsiz savollardan biri. O‘zbek tili tarixida -z qo‘shimchasi mavjud bo‘lib, u ham egalik qo‘shimchasi, ham shaxs-son qo‘shimchasining ko‘plik hosil qiluvchi shakli hisoblangan: *kishin+iz* (bunda -ngiz shaklining qisqargan varianti ekanligi anglashib turadi), *alin+i+z* [Abdurahmonov, Shukurov, Mahmudov, 2008, 79, 216] kabi. Ko‘z a’zosi juft ekanligini bildirish uchun asosga -z qo‘shimchasi qo‘shilgan bo‘lishi ham mumkin, tizza so‘zida ham shunday holat mavjud. So‘z oxiridagi unli tovush tarixiy taraqqiyot natijasida orttirilgan bo‘lishi ehtimoldan yiroq emas. Bunga misol sifatida tiz cho‘kmoq fe’lini keltirish mumkin. Tiz cho‘kish jarayoni tizza qismini pastga tushirish bilan bog‘liq bo‘lsa ham, “tizza cho‘kmoq” deyilmaydi. Yoki oyoq bilan bog‘liq ba’zi tushunchalarning nomlanishiga e’tibor bering: oyoq, paypoq, tuyoq. Nega ularning barchasida oxirgi ikki tovush takrori kuzatiladi? Bu so‘zlar yasalganini anglatadimi yoki tub holatida shunday takror mavjudmi? Albatta, bu jihat alohida o‘rganilishi shart deya olmaymiz, shunchaki nom ifodasida xalqning neni ko‘zlagani, qanday ma’nolarni bog‘lay olgani qiziq. Taqlid so‘zlarning nomlanishi ham o‘z qoidasiga ega: *chiqqan tovush chapillasa, chapak, qarsillasa, qarsak bo‘ladi.* Chapak chalganda chap-chapga yaqin tovush chiqishi mumkin. Ammo bu o‘rinda bir istisno holat kelib chiqadi. Ovqatni yoki iste’mol mahsulotlarini ovoz chiqarib yeyish ham chapillashga kiradi. Shuning uchun “Chapilla(t)masdan ye” deyiladi. Demak, har chapillab chiqqan tovush chapakligi e’tiborga olinsa, yeyishda ham lablar chapak chalar ekan-da. Qarsillashda ham xuddi shunday bo‘ladi. Bu yerda qarsakni kim chalayotgani, uning qaysi jinsga mavjudligi ahamiyatli bo‘lishi kerak. Odatda, erkaklar olqishi baland ovoz chiqaradi, ayollarda esa bu holat belgisi past. Biroq hozir gap bunda emas. Agar qarsillashga daraxtning qars etishi,

qattiq jismning shunday ovoz chiqarishini ham ta’kidlaydigan bo‘lsak, qarsak so‘zi ham ko‘p ma’noli so‘z hisoblanadi. Taqlid so‘zlar fizik, biologik tovush va holatni nomlashga harakat qiladi. Har doim ham bu nomlar va nomlanuvchi o‘rtasida ayni o‘xshashlik topilmaydi, chunki tilning nomlash imkoniyati har xil va dunyo miqyosida holat bir bo‘lsa-da, deyarli bir xil taqlidlarni, taqlid so‘zlarni uchratish qiyin. O‘zbek tilida hali tadqiq etilmagan, o‘rganilmagan jihatlar talaygina, ayniqsa, tilimizda 80 mingdan ortiq so‘zlarimiz mavjud, ulardan izoh talablari o‘rganilishga va keng omma e’tiboriga havola etilishi kerak. Zeroki har bir til foydalanuvchisi o‘zi murojaat etayotgan tilni bor bo‘y-basticha his eta olsin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Еркин Воҳидов. Сўз латофати. Т.: “O‘zbekiston”, 2014, 26-b.
2. Mary Bowen Liz Hocking, English world, pupil’s book 5.2009, 99 pages.
3. Миркобил Хасанов, Муборак Абзалова. Араб тили дарслари. Т.: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2016. 111 б.
4. У ким бу нима, болалар енциклопедияси 1-жилд, Тощкент-1987, 125 б.
5. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 311 bet.
6.G‘.Abdurahmonov, Sh.Shukurov, Q.Mahmudov. O‘zbek tilining tarixiy grammatikasi. T.: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti. 2008, 79-b, 216-b.
7.https://izoh.uz/word/ko%E2%80%98zla.
8.https://uz.wiktionary.org/wiki/ko%CA%BBzikmoq.

MUNDARIJA

Sirojiddinov Shuhrat	O‘zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
Ashirboyev Samixon	O‘zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo‘lida	6
Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza	O‘zbek tilida kognitiv metonimiya	11
Juraqobilova Xamida	She’riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta’siri	17
Mustafayev Fizuli	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqinda	24
Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.	O‘zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o‘rni	32
Turdiboyev Tohir	Yordamchi so‘zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
Abjalova Manzura	Hozirgi o‘zbek tili leksik sathiga doir ba’zi masalalar	42
Sheronov Boyirboy	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
Madjidova Dilorom	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
Tolipova Dildora	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
Elova Dilrabo	O‘zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
Abdullayev Jumanazar	Yangi O‘zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
Israilova Saodat	Turk va o‘zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
Kasimova Ziyoda	Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
Baxodirova Shaxlo	Lakuna va realiya munosabati	92

Hakimov Dilshod	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
Allaquliyeva Qunduz	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
Isoqulova Qunduz	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
Ismayilli Ayshen	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlər xülasə	122
Davronova Zarnigor	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
Muzaffarova Zarrina	Metonimiyaning konseptual modellari	136
Yusupova Aziza	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
Mamarasulova Maftuna	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
Abdurasulova Dilnoza	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
Soqiyeva Shirin	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
Abruyeva Zaxro	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
Bovmanova Bashorat	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
Jumaniyozova Charos	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
Xayrullayeva Ra’no	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
Tursunova Sojidaxon	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

Utegenova O‘g‘iloy	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
Maxmudova Matluba	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
Xolmamatova Sarvinozxon	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o‘rganilganlik darajasi hamda turlari	191
Turg‘unboyeva Dilnoza	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o‘rni	199
O‘ralova Nargiza	Parsellyatsiya va metaforaning o‘zaro aloqadorligi	204
Jabborova Aziza	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so‘zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
Odilova Dilobar	Jahon tilshunosligida o‘xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
Nazarov Qobilbek	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
Mullaboyeva Shirin	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
G‘aybullayev Erkinjon	O‘zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho‘lpon asarlari misolida	230
Oripova Mavluda	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o‘ziga xoslik	240
Otaxonova Sohiba	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o‘rni	245
Shodmonaliyeva Yulduz	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o‘zaro munosabati	250
Sobirova Maftuna	Konchilik terminotizimi va uning o‘zbek leksik tizimidagi o‘rni	256
Umarova Shahzoda	O‘zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o‘rni	260
Turg‘unova Maftuna	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o‘rni	270
Muratova Nafisa	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o‘rni	
Murotov Hamro	Reklama matnlarining tasnifi	280
Normuminov Laziz	Qo‘chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so‘zlashuv, ibora va maqollarning qo‘llanishi	285
II SHO‘BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
Xolmanova Zulxumor	Tilning ma’lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
Qurbonova Munavvara	Ontolingvistika va pragmalingvistika munosabatida deyktik birliklarning o‘rni	297
Ruzibayeva Nigoraxon	Psychological needs in the language classroom	303
Abdurahmonova Muqaddas	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
Umurzoqova Marhabo	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
Abjalova Manzura	O‘zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta’limiy tizim	321
Ruzmetova Novval	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
G‘ulomova Nargiza	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma’lumotlarning muhimligi	335
Dedaxanova Muazzam	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
Shamsiyeva Manzura	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
Xudaykulova Shaxnoza	O‘zbek tili diskursida global qadriyatlarning aksiolingvistik integratsiyasi	353
Ibragimova Sayyora	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
Tilyabayev Kamil	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
Alimardanov Elyor	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
Bozorova Sabohat	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
Abduvoxidova Mavzuna	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
Mamadayupova Vasila	Katta yoshdagilarning xorijiy til o‘rganishi	381
Azizova Feruza	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta’siri: XXI asrda yozma va og‘zaki muloqotning transformatsiyasi	385
Abdullayeva Roxila	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
Yusupova Shahzoda	Suggestiv nutq ta’sirchanligini oshirishda sifatlarning o‘rni	393
Mamirova Xayriniso	Ko‘p ma’noli so‘zlarni qayta ishlashning gibrid modellari	398
Nabiyeva Parvina	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
O‘rinova Zarifa	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
Rayimjonova Matluba	Rauf Parfi she’riyati leksikasini chastotali lug‘at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
Turobova Nargiza	Ulug‘bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
Abdullajonova Madina	“Fiziologik xatolar”ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
Pulatova Umriniso	Yoshlar slengining ayrim o‘ziga xos hududiy xususiyatlari	428
Imomova Ismigul	Dramatik matnlarda qo‘llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
Arolova Nafisa	Til o‘zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
Tursunboyeva Fayiza	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o‘rni	443

Amrullayeva Mohinur	O‘zbek tilidagi ayrim fe’l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
Mirnosirova Dilbar	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
Aminova Zilola	Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘zga tilli o‘quvchilarning nutqini o‘stirish	462
Muratova Ademi	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
Umurzakova Zuxraxon	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
Maxmudjonova Nargizaxon	Tilshunoslarga bog‘lab berilgan tomorqa…	477
III SHO‘BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon	O‘zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
Mirzodjanova Malika	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
Komilova Gavharoy	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
Pulatova Zamira	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
Moldokulova Elina	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
Yo‘ldoshxonov Javohirbek	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
Abduqodirova Zebo	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

Otamirzayeva Sug‘diyona	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
Sayfiyeva Komila	Fitonim komponentli o‘zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
Madjidova Maftuna	Лингвосоматические единицы которие характерные для арабской культуры	529
Xasanova Sohibjamol	Ingliz va o‘zbek tillarida “yaxshilik” va “yomonlik” kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
Lafasova Mavjuda	Xorij tilshunosligida o‘xshatishlar tadqiqi	539
Olimova Mushtariybonu	O‘zbek va ingliz xalq maqollaridagi “omad” va “omadsizlik” konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO‘BA. O‘ZBEK TILINING XORIJDA O‘QITILISHI VA O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
Akalin Ahmet	*Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu*	549
Rahmonqulov Abdunazar	O‘zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
Xakimova Mavzunadjon	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
Musurmankulova Shaxribon	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
Xodjayeva Mashhura	Влияние глабализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
Erkaboyeva Havojon	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

Axmedova Niluzar	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o‘zbek tillari misolida	584
V SHO‘BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
Seyhan Tanju	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
Abdushukurov Baxtiyor	O‘zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
Rahimi Farhad	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışları Üzerine	611
Jafarzade Vahide	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
Muhammadiyeva Dilafro‘z	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
Bo‘ronov Anvar	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
Xo‘janiyazova Shahnoza	Alisher Navoiyning “Sab’ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
Xolmurodova Mushtariy	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
Mirzayeva Ulker	Yunan mənbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
Babazade Rahshane	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
Yodgorov Hamid	“Qo‘noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
O‘razova Iqbol	Frazemalar kognitiv semantikaning o‘rganish obyekti sifatida	701
Azizzade Turkan	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqinda	705
Saygin Muhterem	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
Hamishog‘lu Meryem	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk’ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
Bakirov Qudratillo	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o‘rganilishi	734
Sattorova Shahnoza	O‘zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o‘simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
Maqsudova Feruza	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o‘rganish obyekti sifatida	745
Azizova Nilufar	“Devonu lug‘otit turk”dagi o‘z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
O‘tkirbek Muhammad Sobir	Arba’in she’rlarda “hayit” so‘zining lingvopoetik timsollari	756
Siddiqova Naimaxon	Eskirgan so‘zlarning eskirmagan ma’nolari	760
Qasimova Sema	“Kitabi-Dədə Qorqud” mətnlərində qadin-kişi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik təhlili	766
Turdiyeva Roza	O‘zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774